

TUỆ SỸ

· 雄 雄 狻 子 類 NGHƯ TRUNG

Mi NHAU

威 赴 赴 象 王 迴

獄

中
竊

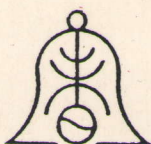
emí phi lai, hung

xuác sū hā tìng

sinh băt diết, cữ 語

ít khai nhật nguyệt

QUẢNG

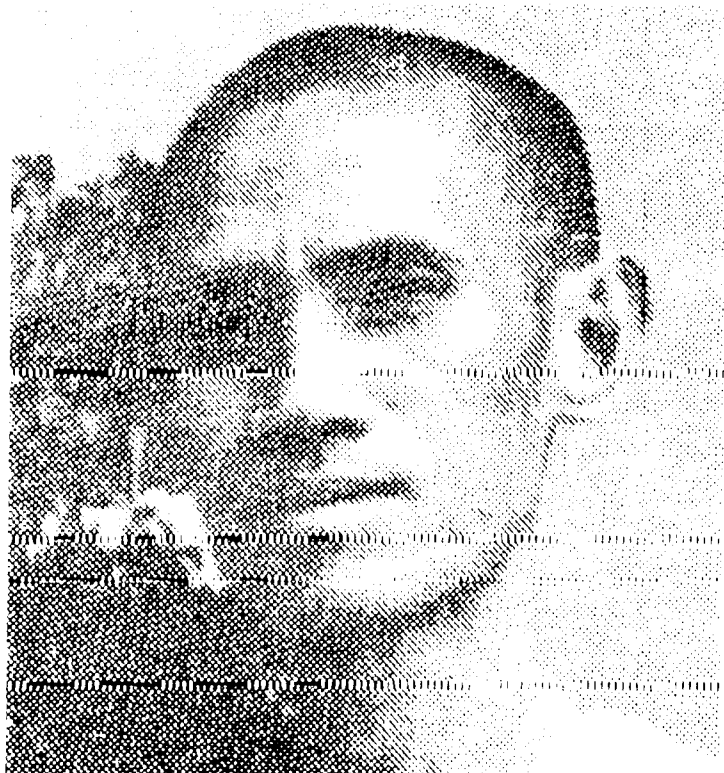
HƯƠNG

TÙNG THƯ

1988

NGHỆ TRUNG
MĨ NGHỆ

獄
中
竅
語

@ Quảng Hương Tùng Thủ giữ bản quyền
Mọi trích giải, in lại, v.v. cần xin phép trước.

Đề tặng

Anh ôn giã mộng đi hoang
Biết đâu mà kiếm trắng ngân cho em

T Ự .

Đây là một số ít những bài thơ Tuệ-Sỹ sáng tác trong lao tù cộng sản (1979-1981 & 1984-1988). Còn một số lớn khác, hoặc bị thủ ngục cộng sản tóm thu, hoặc đã theo khối óc buông tim của Tuệ-Sỹ đi qua bên kia bờ Giác.

Thiên tài Tuệ-Sỹ - thi tài, văn tài, triết thuyết biện tài - không còn cần phải được xưng tụng. Tác phẩm và con người Tuệ-Sỹ hai mươi năm qua đã minh xác điều đó. Các danh xưng "nghệ sĩ, triết gia, học giả, ..." đều chỉ là danh ảo mà thôi.

Tập thơ này được thu tập chính là để công hiến cùng người mộ điệu:

- bút tích,
- thi khí,
- chỉ khí,

của một cuộc đời tài hoa nhưng đoan mệnh. Sánh với cuộc đời ba mươi năm của Tăng Triệu - sáng tỏ Tánh Không Trung hoa, một trong tứ kiệt của Cửu Ma La Thập - ngày xưa, cũng nghiệp dĩ tử hình, cuộc đời bốn mươi lăm năm của Tuệ-Sỹ (1944-1988) quả là quá đầy đủ rồi vậy.

TUỆ-HẠNH khắp đề.

ngày 2-11-1988.

空龍

空龍猶自在散步若閑遊
笑

獨影响空消永日囚

Trách lung

Trách lung do tự tại 話
Tân kỳ nhưc nhân du
Tiêu kien' h'c an' lương
Không tiêu v'nh nhất sâu

態何須山水鳥

早起出洗淨
早上洗淨
從容

立 Tảo lương tẩy tịnh
片 Tảo khởi xuất tẩy tịnh
時 Trung dụng lập phiên thi
自 Tự hân thân tiến thái
有 Hà tu sơn thủy v'

神
仙

譯
無
言

奉
此
獄
囚
飯
供
養

供
養

Cung dưỡng
Phụng dưỡng ngục tù phạm
Cung dưỡng tối thắng tôn
Thế gian tướng huyết hận
Bình bát lệ vô ngôn
世
間
長
血
恨
兼

別禁房

我居空處一重天
我界虛無真個
禪無物無人無甚事
坐視天女散

花綿

Biết cảm phòng

Ngã cử không xú nhất từng thiên
gã giới hủ vô chơn cá thiên
vô vật vô nhơn vô thàn bị
Tọa anan thiên nĩ tán lwa miên

作詩事

自心自境自成章
自對悲欣亦自賞
他日顏回坐葬偶
蟄蟲絲割斷散蒼蒼

Tại tri sự

Tự tâm từ cảm từ thanh chướng
Tự từ bi hoan hỷ từ thường
Tha nhất thân tôn trọng ngàn
Tâm từ cát toàn tâm thường thường

石壁

石壁崢嶸遮
蒼蒼雲籠中
誰見日西沉

幽人空對幽
光裏千古文章
天地心

Tiach Bích

Tiach bích tranh vauh giá mộ vau
ung trung nam kiên nhất tây trau
∴ nhân không tới u quang lý
tiên cơ vau đường thiên địa tở

懶仙處

神仙到此鍊金丹
無酒無花毋不成
推却紅炉我睡罷
此身非有豈曾生

- viết nhân tướng

- viết nhân đơn thể ảnh nam trung
gã hũ đẩu sinh tọa tử lung
ung lý yên hoa vô lộ xi
tam tiên y cữu thuy phư không

隱者想

小隱高山非可奇
大隱鬧市也奚希
絕塵籠裏真甚事
無物人無無所為

can tien xu

can tien dao hui luyen kim dan
sieu vo hoa dan bat thanh
ing khuc hong lu nga thuy bai
tui than phi huu khoi tang sanh

夜吐

逐日牢囚事更茫
中宵独坐对寒灯

空门天遠猶依夢
歸路無期任轉蓬

Đã trả

- Về nhất lao tu sự cảnh may
- Nặng tiền tài wa đoi hân tưng
- Trông môn ^{thiền} sơn viên do loại mông
- Ấy lộ vô kỳ nhiệm chuyén bồng

夢

夜殘蝴蝶夢
叩禪局
兩兩松梢
笑我程

擬吐綠苔
翻貝葉
空留枯樹
對空庭

việc

là tâm hồ ngộ khác thiên quy nh
- ờng liêng tưng sao tiêu ngã tình
- ư' tọa lục tại phiên báo diệp
- ường liu: Kìu thạ đoi Kìuông đinh

午睡

睡回午雨思輕煙
相心個寒風拂面前

庭樹黃花成約事
曲肱安枕捲孤眠

vợ thuy

lấy hơi vợ cũ đi kinh yên
rồng cá hân phong phát diên tiên
→ nh. thợ hàng lụa thán huyên sự
thú quặng an châu bảo cô miên

自問

問余何故坐牢籠
余指輕煙絆獄穹

心境相持驚
異旅焚教
枷鎖面虛
濕

Thần

Thần dĩ trã có tọa lao lung
Thần dĩ kinh yên đản vọng khung
Thần dĩ cử tượng trí kinh lữ vọng
Thần dĩ giao gia tọa diên lữ vọng

半年囚

別世封閑近半年
毋缺魂鬼誤神仙

青鬚不斷摩紅掌
傾倒南山怪老天

Bán niên từ

Biết thế phụng quan cân bán niên
Đầu sa liên qui rộ thân tiên
Thần tu bất vọng ma lương chướng
Khuyết đại nam thì quả lão thiên

夢去
林夕來

半年禁錮
夢成絲
踏遍江湖
放任歸

夢去
林夕來
身外物
夢殘
呆坐撥長眉

Mộng khi mộng lại

Bản niên cảm cũ mộng thanh ti
Đã đến giang hồ sống nhie in qui
Mộng khi mộng lại thanh soạn vật
Mộng tâm vãn tác bát trường mi

自述

三十年前學苦空經函堆壘閣西窓

春花不顧春光老翠竹斜飛百菊醉

夢魂荏苒長眉垂塚案差泥素髮糾

殘風一朝踏腳落懸崖下始把真

空對夕紅

Tự thuật

Tam thân niên tiến lực Kieo Kieo
Kính hãm tới lũy ẩm tây song
Xuan hoa bát cố xướng quay lầu
Tuy túc tá phi tuy mộng liêm
Nhấn nhiên tương mi thủy ngoại an
Ta đã có phát đạt tâm phùng
Nhất thiên cuộc lạc huyền nhai hạ
Thủy ba chân Kieo tới tịch hồng

一杯清水

自隱孤峯不味茶
清心清水玩空花

希夷人影風塵外
托鉢共處蒼苔
望此

寂

Nhật Bối Châu Thủy

Từ ấy có phong bất vị trà
Thấu tâm thấu thỉnh ngoại không
Hết đi như ảnh phong hồn ngoại^{lưu}
Thạc mộng tương tương vọng tử tra

自嘲

山中隱卧一殘僧
林穴寂喧嘩
覺更荒

獨對青松誇所悟
百餘年後長傳燈

Tư Tập
Sinh Tung an 40s viết Tân Tạng
Mở Mi huyện lwa 7ai lạng lạng
Đã đợi thau tợi Kwa s' 7' 7'
Rất đư viên lãn h' tưng đ' 7' 7'

Sđ. 19. 02. 1980

Tư Tập

GIÁC MỞ TRƯỜNG SƠN

TỰ TÌNH

Còn nghe tiếng ve sâu
Còn yêu đóm lửa tằm sâu bấp bưng
Quê người trên đỉnh Trường Sơn
Cho ta gửi một nỗi lòng thiên thu

Thơ HƯNG NĂM ANH ĐI

Ngọn gió đưa anh đi mười năm phiêu lãng,
Nhìn quê hương qua chúng tích điêu tàn.
Biển Đông hải vẫn thi thắm cá trắng:
Thuyền tình người và nhịp thò của Trường Sơn.

Mười năm nữa anh vẫn lăm li phố thị,
Yêu rừng sâu nên khó mắt rừng rưng.
Tay anh vói trời cao chim chiều rí rí,
Đôi lênh tênh ~~thư~~ ~~nhỏ~~ bên đường.

Mười năm sau anh băng rừng vượt suối,
Tìm quê hương trên vết máu giặc đông hoang.
Chiều khói nhạt như hồn ai còn hận cũ,
Từng cơn sóng từng luyết lệ lan tràn.

Mười năm đó anh quên mình say yêu,
Trên vai gầy túi thuốc dưng Qui lương;
Anh cúi xuống nghe núi rừng hợp tấu,
Bản tình ca vô tận của Đông phương.

Và ngày ấy anh trở về quê cũ,
Giữa cơn đông còn rợp khơi tang thương;
Trong mắt biếc mang nỗi lớn thiên cổ.
Vẫn chân tình như mùa lũ biến cuồng.

Chân Đồi

Vác củoc xuống chân đồi
Nắng mai hồng đôi môi
Nghiêng vai lớn tuổi tu
Máu đỏ rơn bên trời.

Thầy, tóc trắng bạc vò
Con, mắt xanh trời chớ
Đêm khuya cũng lẻ bóng
Khúc ruột rời đường cỏ

Ơuì thấy mở cánh hạc
Cánh hạc vẫn chốc mông
Mắt con mở ráng tỏ
Ráng tỏ lệ lũng không

Chân ~~trắng~~^{xanh} xanh lũng cái
Đôi xa xanh viên phương
Sống chết một câu hỏi
Sinh nhai bỏ bộ đường.

MỘT BÓNG TRẮNG GẦY

Nằm ôm một bóng trắng gầy
Vai nghiêng trĩu như lòn lầy mộng tan
Rừng sâu mây nhịp trướng sơn
Biển Đông mây độ triều dâng sáng hồng
Khói trần cuộc Lữ long đong
Người đi còn một tấm lòng tôn sớ ?
Máu người pha tỏ sắc cỏ
Phượng trời xẻ nửa giấc mơ Di thiêu
Quần hành đạp nát tã dương
Khúc ca du tử bẽ bàng trên môi
Tình chung không trả thù người
Khuyết thân cho trọn một đời luân luân.

Từ Rừng Sâu

Rừng sâu nọ vẫn mở mang phố thị,
Tình yêu xa như khói thuốc trưa hè.
Trong quầng vắng khúc nhạc sâu tư lự,
Cột cảm thui đờn dập tuổi anh đi.
Em đứng đó tận Trường Sơn mùa lũ,
Một phương trời mây trắng nhuộm quanh đi.

Ác mộng Rừng Khuya

Lại ác mộng bởi rừng khuya tăm bao tày,
Thịt xương người rụng vãi lối anh đi.
Nhưng tay mắt không cảm thiu đồ cháng,
Vì yêu em trên cây lá trong rừng mai.

Anh chiến đấu nhọc nhằn như cỏ dại,
Thoảng trông em tà áo mộng vai gầy.
Ôi hạnh phúc, anh thấy mình nhỏ bé,
Chết tình yêu trên trang giấy thơ ngây.

Đôi khách lữ biết bao giờ yên ngủ,
Giữa rừng khuya năm đọi bóng sao mai.
Để một thướng giặc mở tan kinh dị,
Dáng em buồn bên suối nhỏ mây bay.

Những Bước Đường Cùng

Không vì đời quân bú
Nhưng vì yêu rừng sâu
Bước đường vẫn tử như
Biết mình đi về đâu

Ta muốn đi làm thuê
Đời không thuê sức yếu
Ta mong phương trời xa
Trời dẫu mây nặng trĩu

Ven bỏ thân cỏ dại
Sức sống thêm vai gầy
Tóc trắng mớ biên ải
Nơi lớn mây không bay

Mây không trôi vì Bai
Người mớ vì Trường Sơn
Nắng chiều rặng núi nhọc
Người trong trời viễn phương

Ước hẹn

Mười năm sau anh phải vì thăm phố cũ
Vi Trường sơn không có những trẻ hề
Nếu con đường nắng cháy
Nếu con đường bụi đỏ
Và tình yêu trong anh mắt là rồi.

Cúi xuống

Ta cúi xuống trên chân người bại tử
Để nhìn sâu trong vết tích hoàng tử
Ta sống lại trên môi cười rạng rỡ
Để nhìn sâu trong ngọn lửa tâm can.

hoa rừng

Em trải áo trên hoa rừng mơn lại
Để hoa rừng nước cuộn biếc yêu nhau
Nhưng mỗi cuộn xóa đời xa trên bãi
Để hoa rừng phơng nặng với ngàn lau

Cây Khô

Em xóa tóc cho cây khô sâu nặng
Và cây khô mặt suối khóc thương nhau
Ta đi xuống trên môi cười chín mộng
Cũng nở mông như phố thị nhỏ rừng sâu

Bóng Cha Già

Mười lăm năm một bước tường
Đau lòng liễu thú toàn tường Cha đi
Đêm dài tường tường Cha ngồi
Gói cao tóc trắng rã rời thân con
Phũ sinh một kiếp cưỡi trơn
Chiếm bao cánh lạc hải lương thiên cổ
Tuần trăng cũ nước tình vô
Lạc loài du tử mắt nó viễn phương
Tân canh mộng đỏ vô thường
Bỏ vô quán họ khói lương tọa tây.

Đời nô lệ

Núi rừng những giấc mộng đen
Tóc em xòa thanh xuân còn bí bóng
Trên đỉnh tá mây trời xô lựa mộng
Ta lăm thân nô lệ nhọc nhằn.

Bên Bếp Lành

Ai biết mình tóc trắng
Vì yêu ngọn lửa tan
Rừng khuya bên bếp lành
Ngồi đợi gió sang canh

Trăm mào

Anh ôn công sách cũ
Trăm mào nhuộm tằm dâu
Xót xa đời khách lữ
Mệnh yêu thế mã hay.

Thoáng Cốc

Người mắt biếc ngày thơ ngày hội lớn
Khe cười môi cười nắng quai cũng gãy hao
Như cò trắng giữa đồng xanh bất tận
Ta yêu người vì không khác chim bay.

Người yêu Cát bụi

Đêm trưa nắng đỏ cờ hồng
Người yêu cát bụi đời không tự tình
Sầu trên thế kỷ điêu linh
Giấc mơ hoang đảo xem hình tích liêu
Hận thu sông giữa nắng chiều
Sông tràn núi lở nước triều mênh mông
Kẻ ơi mù lệp kín trời ðông
Trời ời trời trắng rủ lòng qui Cha
Con đi xào xạc tiếng gà
Đêm đêm trông bóng thiên hà buồn tênh
Đời không cát bụi chung tình
Người yêu cát bụi qui mình là ai?

Một Bước Đường

Một bước đường thoi nhưng núi cao;
Trời đi, mây trắng trong phương nào
Đò ngang neo bên tây sông sớm;
Cạn hết ân tình nước lạnh sao.

Một bước đường xa, xa biển khơi.
Mây trắng sông mỏng nhuộm tợ trời.
Thuyền chèo xa bên bình minh đỏ,
Nường mây nghìn năm tợ biệt lời.

Cho hít đêm hi trong bóng ma ;
Tân xâu khơi mộng trắng Ngân hà.
Trời không ngưng gió chũ sóng đông,
Nhưng mây ng lữ sau ố nhạt nhòa.

Cho hít mùa thu biệt lữ hành .
Rừng thu mùn máu đất lữ tranh .
Ta so phần nhụy tên máu uá ,
Trên phim dulong cãm, hay máu xanh ?

Đêm Dài

Canh khuấy tiếng chuông tử tử
Đêm dài để vọng huyền thiên
Tôi yêu bàn tay quý dị
Ấn sâu trên nổi uế phiền

Bàn tay ửng hồng nổi chét
Áo cộm nữa nát tình thân
Tan đi linh hài cát bụi
Tan đi khổ nhục sinh tồn

Điểm Dantv

Ta biết mi bỏ mã
Gắm nhấm tân dẫy bi
Ta vi đôi tranh tua
Khò nẹp môn tâm thĩ

Ta biết mi là dē
Cần đút chân cā non
Ta vi đôi đồ lệ
Nin phong kỉnh nôi lơn

Ta biết mi là giun
Chui dúi xăng tất thắm
Ta vi đôi xuyệt lơn
Đem nầm mủ tóc trắng

Năm Tân

Lặn dần năm chầy nữa
Sinh nhai ngọn gió rừng
Hàng cǎ phôi nắng lụa
Ngân ngại tiếng tra phương

HỒN AI ĐÓ

Tiếng ai khóc trong đêm trường uất hận
Lời ai ru trào máu lệ bi thương
Hồn ai đó đôi tay gãy số soạng
Là hồn tôi tìm dấu cũ Quê hương

Ai tóc trắng sương số trên Tuyết Lãnh
Bước chập chồn heo hút giữa chiều sương
Viên đá nhỏ mấy nghìn năm cỏ quanh
Hồn tôi đâu trong lầu vệt hoàng hương

Những Phim Dương Cẩm

Từ hôm nào xuôi tới ngọt lời ca
Tay Em run trên những phím lụa ngà
Thời huyền tượng xô người theo cát bụi

Vùng đất tổ bàn chân ai bõ rồi
Đạp cung tâm sông ứa dòng vảnh môi
Đường xanh xanh phồn phật nụ ai cười
Như tổ liễu ngại ngưng lay nắng nhạt

Lời tiên biết nơi gì sau tiếng hát
Hỏi phương nào đi ^{nguyên} ~~đi~~ về Trường Sơn
Lời Em ca phong kín nhụy hoa hôn
Anh tìm nắng mũi rừng trong táy mắt

Mở phố chợ những chiếc hôn cười toí
Bóng ai ngồi so phôi lụa tàn xưa.

TÔI VÃN ĐỢI

Tôi vẫn đợi những đêm xanh khác nhau
Màu xanh xao trong tiếng khóc ven rừng
Trong bóng tối hận thù tha thiết mãi
Một vì Sao bên khe miệng rừng rừng

Tôi vẫn đợi những đêm đen lặng gió
Màu đen huyền ánh mắt tự ngàn xưa
Nhìn hun hút cho dài thêm lịch sử
Dài con sông tràn máu lệ Quê Cha

Tôi vẫn đời suốt đời quên sống vô
Quên những người xuôi ngược Thái bình dương
Người ở lại với bàn tay bạo chúa
Lọng lau gầy trĩu nặng ánh tà dương

Rồi trước mắt ngực tũ thân bé bỏng
Ngón tay nào gõ nhịp xuống xuống rêu
Rồi khép lại hàng mi về cõi mộng
Như sương mai như bóng chớp mây chiều

NHỚ CON ĐƯỜNG THƠM NGỌT MỖI EM

Tóc em tung bay sững chiều khi biếc
Đệt tỏ trời thanh khúc hát bằng khung
Tĩnh hay mộng khi Trường sơn xa thút
Đến bao giờ mây trắng gửi tin sang

Hồn tôi đi trong rừng lang thang
Vọng lời ru từ ánh trăng tàn
Mắt Em nhỏ ngại ngừng song cửa
Nghe tình ca trên giọt sương tàn

Bóng tôi xa đêm dài phố thị
Nhớ con đường thơm ngọt môi Em
Đi là máu, túi hồn nó lệ
Bóng tôi mờ xuôi nhỏ đêm đêm

Gót chân Em nắng văng xa viên phố
Những ngón hồng ngọc ngại giữa tiếng chim
Đi ta nhớ như đêm dài thượng cổ
Sợi tóc mềm lời nhặt hát trong tim

TIẾNG GÀ GÁY TRƯA

Gà xỏ xác gọi hồn ta từ quá khứ
Vẽ nỗi day cũng khôn giữa diêm linh
Hương trái đắng hề thu buồn bụi đỏ
Ở ngọt ngào sâu mái tóc Em kinh

Từng tiếng nhỏ lẻ lời buồn thông thiết
Nghe rộn ràng trong vết lõm con tim
Từ nơi đó Ta ghi lời vĩnh biệt
Nắng buồn đi là đôi mắt ân tình

Cõi xa vắng giữa trưa nào lạc lõng
Môi Em hồng Ta ước một vì Sao
Trưa dài lắm những lòng tay bé bỏng
Để vուն dài trên vầng trán Em cao.

CHO TA CHÉP NỐT BÀI THƠ ẤY

Ôi nhớ lắm sao, Em nhớ đi!
Từng đêm ngục tối mong Em cười
Ta hôn tay áo thay làm tóc
Nghe tiếng nói hồng lạnh tim người

Đừng ghét mưa mưa, Em nhớ đi!
Năm ru vách đá chuyện lưu tay
Cho ta chút nắng bên song cửa
Để vẽ hình Em theo bóng mây

Cho đến bao giờ, Em nhớ đi!
Tưởng rêu chi chít đọng phương trời
Là Ta chép nốt bài thơ ấy
Để giết tình yêu cả mộng đời

Giấc mơ

Ta tìm em trong giấc chiêm bao
Nơi buồn thu như trăng cây cao
Lửa cháy quanh trời ta vẫn lạnh
Bóng tối vương tây trời mắt sâu

Yêu em dang cả ráng chiều thu
Em tốt tình yêu bằng hận thù
Cháy đỏ mùa đông ta vẫn lạnh
Giấc mơ không tin đây song tử

Đôi Mắt Nhỏ

Đôi mắt em quán tụ của ngàn sao
Ngọt ngào hoang sơ ánh diệu tào
Đưa loăng náng tã dăng cái bụi
Mềm lóng khách lữ bước lao tào

Đôi mắt huyền thâm thâm một đăm như
Mưa hạt long lanh rơi nên hồng
Đông lạnh đũa người xanh khờ bẽn
Đôi mắt mình quán tụ náng ríng ríng

Giáo Hướng Bổng Tới

Ta nhớ mãi ngày Đông trên chiều ngọt
Ngày hơi mưa mà qui khúc thời vôi
Trưa phôi thì nhạc buồn hoang vắng nhất
Chim hủ vô tây mắt đờng ngân khúc

Khúc nhạc ấy đưa hồn lên mái đỏ
Bước luân hồi chen chực công lau xanh
Xô tây mãi sóng vẫy không bên đó
Trời lênh đênh mà qui rải tro tàn

Vấn khúc điệu tự ngân xa ấm khơi
Ép thời gian thành màu máu trong xanh
Rầu không nhất mà thiên tài thêm cợt
Thi ân tình ngày ngắt cõi mong mai.

Ôi-liết nhíp thiên tài hay quỉ mị
Xô-lôn ta lảo đảo giữa trời cao
Trúa dài lẩn ta luân hồi vô thủy
Đời linh hồn con mắt vẫn xoay sao

Ngục Tội

Lửa đã tắt rồi dưới chân Sơn thê
Mặt kiếp người say sút bụi tro đây
Tội người mãi giữa thê mà mộ tía
Lạnh trắng tã lạnh trắng trái nũng cây
Khuya rón rón gió về run bóng ai
Qui run run hôn mãi lòng kiêu gây
Khởi nân nỉ sao linh hài chửa là
Đi liền tan theo đóm lửa ma trời
Khi tâm tư vẫn chửa là gỗ mục
Lông tắt đen cũ giọt máu xanh người

NGỤC TRUNG MỊ NGU⁵

Tảo	<i>TẢO</i>	Trách	<i>TRÁCH</i>
khởi		lung	
xuất	<i>THỬỢNG</i>	do	<i>LUNG</i>
tây	<i>TÂY</i>	tự	
tĩnh	<i>TỊNH</i>	tại	
Thung		Tán	
dung		bộ	
lập		nhuộc	
phiên		nhân	
thì		du	
Tử		Tiêu	
hữu		thoại	
thần		độc	
tiên		ảnh	
thái		hưởng	
Hà		Không	
tu		tiêu	
sơn		vĩnh	
thuy		nhật	
vi		sâu	

Phụng
thu'

C Ứ N G

ngục

tù

D Ứ Ồ N G

Cúng

phạn

dường

Tối

Thắng

Thê

Tôn

gian

trưởng

huyết

Bĩnh

hận

bát

lê

vô

ngôn

Phụng
thủ

C Ứ N G

ngục

tù

D Ứ Ồ N G

Cúng

phạn

dưỡng

Tối

Thắng

Thê

Tôn

gian

trưởng

huyết

Bĩnh

hận

bát

lệ

vô

ngôn

B I Ê T C Á M P H Ò N G

Ngã cử không xử nhất trùng thiên
Ngã giới hủ vô chân cá thiên
Vô vật vô nhôn vô thậm sự
Tọa quan thiên nữ tán hoa miên

T Á C T H I S Ự

Tự tâm tự cảnh tự thành chuông
Tự đối bi hoan diệc tự thưởng
Tha nhật Nhan Hồi tọa tán g ngẫu
Tâm ty cát đoạn tán thưởng thưởng

T HẠ CH B Í CH

Thạch bích tranh vanh giá mộ vân
Lung trung nan kiến nhật Tây trần
U nhân không đối u quang lý
Thiên cô văn chuông thiên địa tâm

TRIẾT NHÂN TỬỞNG

Triết nhân độn thể ẩn nham trung
Ngã dã đào sinh tọa đế' lung
Lung lý yên hoa vô lộ xú'
Nham tiên y cửu thủy phù không

ẨN GIẢ TỬỞNG

Tiểu ẩn cao sơn phi khả kỳ
Đại cử não thị dã hê hi
Tuyệt trần lung lý chân thâm sự
Vô vật vô nhơn vô sở vi

LÃN TIÊN XÚ'

Thần tiên đảo thủ' luyện kim đan
Vô tử' vô hoa đan bất thành
Suy khước hồng lô ngã thụ' bãi
Thủ' thân phi hữu khởi tăng sanh

DẠ TỌA

Trục nhật lao tù sự cánh mang
Trung tiêu độc tọa đối hàn đăng
Không môn sơn viễn do hoài mộng
Quy lộ vô kỳ nhiệm chuyên bông

MỘNG

Dạ tàn hồ mộng khấu thiên quynh
Luống luống từng sao tiêu ngã trình
Nghỉ tọa lục đài phiên bồi điệp
Không lưu khô thọ đối không đình

NGỌ THỤY

Thụy hồi ngộ vũ tử khinh yên
Tưởng cá hàn phong phát diện tiên
Đình thọ hoàng hoa thành huyến sự
Khúc quảng an chân bảo cô miên

T Ứ V Ắ N

Vấn dử hà cô tọa lao lung
Dử chỉ khinh yên bặt ngục khung
Tâm cảnh tưởng tri kinh lữ mộng
Cổ giao già tỏa diện hủ ngưng

BÁN NIÊN TỪ

Biệt thể phong quan cận bán niên
Đan sa hiện qui ngộ thần tiên
Thanh tu bất đoạn ma hồng chửởng
Khuyh đảo Nam Sơn quái lão thiên

MỘNG KHỬ MỘNG LAI

Bán niên cầm cố mộng thành ti
Đạp biển giang hồ phóng nhiệm qui
Mộng khứ mộng lai thân ngoại vật
Mộng tàn gốc tọa bát trường mi

T Ứ T H U Ậ T

Tam thập niên tiên học khổ không
Kinh hàm đôi lữ ám tây song
Xuân hoa bất cố xuân quang lão
Tuý trúc tà phi túy mộng hồn
Nhậm nhiêm trưởng mi thủy hoại án
Ta đà tổ phát bạng tàn phong
Nhất triều cước lạc huyền nhai hạ
Thủy bả chân không đôi tịch hồng

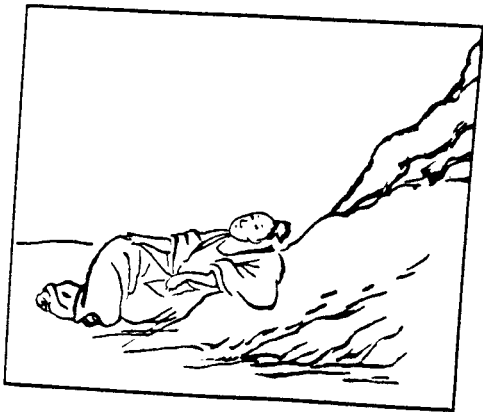
NHẤT BÔI THANH THỦY

Tự ản cô phong bất vị trà
Thanh tâm thanh thủy ngoạn không hoa
Hi di nhân ảnh phong trần ngoại
Thác mộng thưởng thưởng vọng tứ hà

T Ứ

T R Ầ O

Sơn trung ẩn ngộ nhất tàn tăng
Mộng寐 huyên hoa giác cảnh hoang
Độc đối thanh tông khoa sở ngộ
Bách dư niên hậu sử truyền đăng

G I Ắ C

M Ỏ

T R Ứ Ỗ N G

S Ỏ N

TỰ TÌNH

Còn nghe được tiếng ve sâu
Còn yêu đóm lửa đêm thâu bập bùng
Quê người trên đỉnh Trường Sơn
Cho ta gửi một nỗi hồn thiên thu

NHỮNG NĂM ANH ĐI

Ngon gió đưa anh đi mười năm phiêu lãng,
Nhìn Quê hương qua chứng tích điêu tàn
Triều Đông hải vẫn thì thâm cát trắng:
Truyện Tình người và nhịp thở của Trường Sơn

Mười năm nữa anh vẫn làm lì phố thị
Yêu rừng sâu nên khóe mắt rừng rừng
Tay anh với Trời cao chim chiều rủ rỉ
Đời lênh đênh thu cánh nhỏ lên đường

Mười năm sau anh băng rừng vượt suối
Tìm Quê hương trên vết máu giữa đồng hoang
Chiều khói nhạt như hồn ai còn hận tủi
Từng con sông từng huyết lệ lan tràn

Mười năm đó anh quên mình say yêu
Trên vai gầy tử thuở dựng Quê hương
Anh cúi xuống nghe núi rừng hợp tấu
Bản tình ca vô tận của Đông phương

Và ngày ấy anh trở về phố cũ
Giữa con đường còn rợp khói tang thương
Trong mắt biếc mang nỗi hồn thiên cổ
Vẫn chân tình như mùa lũ biên cương

CHÂN ĐÔI

Vác cuộc xuống chân đôi
Nắm mai hồng đôi môi
Nghiêng vai hơn tuổi trẻ
Máu đỏ rợn bên trời

Thầy, tóc trắng bỏ vớ
Con, mắt xanh đội chõ
Đèn khuya cùng lẽ bóng
Khúc ruột rồi dưỡng tử

Tuổi Thầy mở cánh hạc
Cánh hạc vẫn chốc mòng
Mắt con mở ráng đỏ
Ráng đỏ lệ lũng trông

Chân đôi xanh luống cải
Đôi ta xanh viền phởng
Sống chết một câu hỏi
Sinh nhai lỗ độ dưỡng

MỘT BÓNG TRĂNG GẦY

Nằm ôm một bóng trăng gầy
Vai nghiêng túi nhục hờn lay mộng tàn
Rừng sâu mấy nhịp Trường Sơn
Biển Đông mấy độ triều dâng rắng hồng
Khóc trên cuộc lũ long đong
Người đi còn một tấm lòng đôn sơ
Máu người pha đỏ sắc cỏ
Phưởng trôi xẻ nửa giấc mơ Di thủng
Quân hành đập nát tà dưởng
Khúc ca du tử[?] kẻ băng trên môi
Tình chung không trả thù người
Khuất thân cho trọn một đời luân lưu

Á C M Ộ N G R Ừ ̄ N G K H U Y A

Lại ác mộng bởi rūng khuya tãn bạo đây,
Thịt xưởng người vung vãi lồi anh đi
Nhưng đ̄áy mắt không cảm thù đ̄ỏ cháy
Vì yêu em trên cây lá đ̄ọng sửng mai

Anh chiến đấu nhọc nh̄n nhũ c̄o đại
Thoảng trông em tà áo m̄ng vai gầy
Ôi hạnh phúc, anh thấy mình nhỏ bé
Chép tình yêu trên trang giấy th̄o nḡây

Đ̄ối khách lữ bīt bao gīo yên nghi
Giũa r̄ũng khuya n̄m đ̄ối bóng sao mai
Đ̄ể một thoảng gīác mở tãn kinh dị
D̄áng em buồn bên suối nhỏ mây bay

T Ứ ̣ R Ứ ̣ N G S Ậ ̣ U

Rừng sâu nọ vẫn mở màng phố thị,
Tình yêu xa như khói thuốc trưa hè
Trong quăng vắng khúc nhạc sầu tử lữ
Chợt cảm thù dòn dập đuổi anh đi
Em đứng đó hân Trùng sơn mưa lú
Một phưởng trởi mây trắng nhuộm quanh đê

Ư'Ố C H E N

Mười năm sau anh phải về thăm phố cũ
Vì Trường sơn không có những trưa hè
Những con đường nắng cháy
Những con đường bụi đỏ
Và tình yêu trong ánh mắt rã rời

NHỮNG BƯỚC ĐƯỜNG CÙNG

Không vì đời quẩn bức
Nhưng vì yêu rừng sâu
Bước đường vẫn tủi nhục
Biết mình đi về đâu

Ta muốn đi làm thuê
Đời không thuê sức yêu
Ta mộng phưởng trời xa
Trời buồn mây nặng trĩu

Ven bờ thân cỏ dại
Sức sống thẹn vai gầy
Tóc trắng mở biên ải
Nổi hồn mây không bay

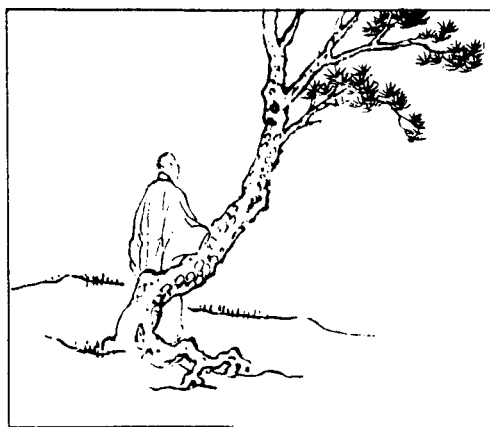
Mây không trôi về Bắc
Người mở về Trường sơn
Nắng chiều rừng tủi nhục
Người trông trời viễn phưởng

C Ú I X U Ố N G

Ta cúi xuống trên chân người bụi dơ
Đề' nhìn sâu trong vết tích hoang đờng
Ta sống lại trên môi cười rạn rỡ
Đề' nhìn sâu trong ngọn nến tàn canh

H O A R Ứ N G

Em trải áo trên hoa rũng man dại
-Đê' hoa rũng nước cuộn biết yêu nhau
Nhưng nước cuộn xóa ãôi ta trên bãi
-Đê' hoa rũng phong nhụy với ngàn lau

C Â Y K H Ô

Em xoả tóc cho cây khô sâu mộng
Và cây khô mạch suối khóc thưởn̄g nhau
Ta cúi xuống trên môi cười chín mộng
Cũng mở m̄ng như phố thị nhớ rừng sâu

B Ó N G C H A G I À

Mười lăm năm một bước đường
Đau lòng lữ thú đoạn trường Cha ở
Đêm dài tưởng tượng Cha ngồi
Gối cao tóc trắng rã rời thân con
Phù sinh một kiếp chửa tròn
Chiêm bao cánh hạc hải hùng thiên cổ
Tuần trăng cũ nước tình cờ
Lạc loài du tử mắt mờ viễn phưởng
Tàn canh mộng đổ vô thưởng
Bỏ vở quán trọ khói hưởng đọa đày

Đ Ồ I N Ô L Ê

Núi rủng nhủng giắc mọng đen
Tóc em xỏa thanh xuân còn bé bỏng
Trên đỉnh đá mây trời tổ lụa mỏng
Ta làm thân nô lệ nhọc nhằn

BÊN BẾP LẠNH

Ai biết mình tóc trắng
Vì yêu ngọn nến tàn
Rừng khuya bên bếp lạnh
Ngồi đợi gió sang canh

T R Ầ M M Ặ C

Anh ôm chồng sách cũ
Trầm mặc những đêm dài
Xót xa đời khách lữ
Mệnh yếu thể mà hay

T H O Á N G C H Ồ C

Người mắt biếc ngậy thỏ ngày Hội lớn
Khoé môi cười nắng quai cũng gầy hao
Như cò trắng giữa đồng xanh bất tận
Ta yêu người vì khoảnh khắc chiêm bao

N G Ử Ỗ I Y Ê U C Á T B Ụ I

Phô trũa nắng đở cỏ hồng
Nguỏi yêu cát bụi đỏi không tữ tình
Sầu trên thế kỷ điêu linh
Giấc mở hoang đảo thu hình tịch liêu
Hận thù sôi giữa nắng chiều
Sông tràn núi lở nước triều mênh mông
Khói mù lấp kín trời Đông
Trối ời tóc trắng rủ lờng quê Cha
Con đi xảo xạ tiếng gã
Đêm đêm trông bóng Thiên hà buồn tênh
Đỏi không cát bụi chung tình
Nguỏi yêu cát bụi quê mình là đâu?

M Ộ T B Ứ Ớ C Đ Ứ Ớ N G

Một bước đường thối những núi cao;
Trời ời, mây trắng đọng phưởng nào?
Đồ ngang neo bến đây sông sớm;
Can hết ân tình nước lạnh sao?

Một bước đường xa, xa biển khơi
Mấy trùng sông mỏng nhuộm tổ trời
Thuyền chửa ra bến bình minh đỏ
Những mấy nghìn năm tổng biệt rồi.

Cho hết đêm hè trong bóng ma;
Tàn thu khói mộng trắng Ngân hà
Trời không ngừng gió cho sông đọng
Những mấy nghìn sau ô nhật nhòa.

Cho hết mùa thu biệt lối hành
Rừng Thu mả máu dạt lều tranh
Ta so phấn nhụy trên màu úa,
Trên phím đường cầm, hay máu xanh?

Đ Ề M D Ầ I

Canh khuya tiếng trũng rủ rì
Đêm dài để vọng huyền thiên
Tôi yêu bàn tay quý dị
Ấn sâu trên nõi ưu phiền

Bàn tay ửng hồng nõi chết
Áo còm rữa nát tinh thần
Tan đi hình hài cát bụi
Tan đi khô nhọc sinh tồn

DI Ề M DANH

Ta biết mi bọ rùa
Gặm nhấm tận dây bí
Ta vì đời tranh đua
Khô nhọc mòn tâm trí

Ta biết mi là dế
Cắn đứt chân cà non
Ta vì đời đồ lệ
Nên phong kín nổi hờn

Ta biết mi là giun
Chui dưới tầng đất thẳm
Ta vì đời thiệt hờn
Đêm năm mở tóc trắng

N Ầ M T Ầ N

Lận đận năm chầy nửa
Sinh nhai ngọn gió rũng
Hàng cã phổi nấng lụ
Ngân ngại tiếng tha phởng

NHỮNG PHÍM DƯỜNG CẦM

Tự hôm nào suối ngọt lỏi ca
Tay Em run trên những phím lụa ngà
Thôi huyền tượng xô người theo cát bụi

Vùng đất đỏ bàn chân ai bồi rồi
Đạp cung đàn sống ứa động vành môi
Đổng xanh xanh phơn phớt nụ ai cười
Nhủ tử liêu ngại ngùng lay nắng nhạt

Lối tiến biệt nói gì sau tiếng hát
Hỏi phởng nào cho nguyện ước Trường sơn
Lối Em ca phong kín nhụy hoa hôn
Anh triu nặng núi rừng trong đáy mắt

Mở phố thị những chiều hôn suối tóc
Bóng ai ngồi so phím lụa đàn xưa

T Ô I V Â N Đ Ộ I

Tôi vẫn đợi những đêm xanh khắc khoải
Màu xanh xao trong tiếng khóc ven rừng
Trong bóng tối hận thù tha thiết mãi
Một vì Sao ben khỏe miệng rưng rưng

Tôi vẫn đợi những đêm đen lặng gió
Màu đen huyền ánh mắt tự ngàn xưa
Nhìn hun hút cho dài thêm lịch sử
Dài con sông tràn máu lệ Quê Cha

Tôi vẫn đợi suốt đời quên sóng vô
Quên những người xuôi ngược Thái Bình Dương
Người ở lại với bàn tay bạo chúa
Cọng lau gầy trĩu nặng ánh tà dương

Rồi trước mắt ngục tù thân bé bỏng
Ngón tay nào gõ nhịp xuống tửng rêu
Rồi khép lại hàng mi về Cối Mộng
Nhử sủng mai như bóng chớp mây chiều

NHỚ CON ĐƯỜNG THƠM NGỌT MÔI EM

Tóc em tung bay sững chiều khói biếc
Đệt tờ trời thành khúc hát băng khuâng
Tình hay mộng khi Trường Sơn xa hút
Đến bao giờ mây trắng gọi tin sang

Hồn tôi đi trong rừng lang thang
Vọng lời ru tử ánh trăng tàn
Mắt Em nhỏ ngại ngừng song cửa
Nghe tình ca trên giọt sững tan

Bóng tôi xa đêm dài phố thị
Nhớ con đường thơm ngọt môi Em
Ởi là máu tử hỗn nô lệ
Bóng tôi mở suối nhỏ đêm đêm

Gót chân Em nắng vãng xưa viên phố
Những ngón hồng ngổ ngác giữa đường chim
Ôi ta nhỏ như đêm dài thượng cổ
Sợi tóc mềm lời nhịp hát trong tim

TIẾNG GÀ GÁY TRƯA

Gà xớ xác gọi hồn ta tử quá khứ
Về nơi đây cùng khôn giữa điều linh
Hưởng trái đắng hè thu buồn bụi đỏ
Ôi ngọt ngào đâu mái tóc Em xinh

Từng tiếng nhỏ lẻ loi buồn thống thiết
Nghe rộn ràng trong vết lở con tim
Từ nơi đó Ta ghi lỗi vĩnh biệt
Nặng buồn đi là đôi mắt ân tình

Còi xa vắng giữa trưa nào lạc lối
Môi Em hồng ta ước một vì Sao
Trưa dài lắm những lòng tay bé bỏng
-Để vượn dài trên vắng trán Em cao

CHO TA CHÉP NỐT BÀI THƠ ẤY

Ôi nhỏ làm sao, Em nhỏ ỏi!
Từng đêm ngục tối mộng Em cười
Ta hôn tay áo thay lần tóc
Nghe đấng môi hồng lạnh tím người

Đừng ghét mùa mưa, Em nhỏ ỏi!
Nằm ru vách đá chuyện lưu đày
Cho ta chút nắng bên song cửa
Để vẽ hình Em theo bóng mây

Cho đến bao giờ, Em nhỏ ỏi!
Tưởng rêu chi chút đọng phủng trời
Là Ta chép nốt bài thơ ấy
Để giết tình yêu cả mộng đời

HỒN AI ĐÓ

Tiếng ai khóc trong đêm trường uất hận
Lời ai ru trảo máu lệ bi thương
Hồn ai đó đôi tay gầy sở soạn
Là hồn tôi tìm dấu cũ Quê hương

Ai tóc trắng sương sở trên Tuyết Lãnh
Bước chập chớn heo hút giữa chiều sởng
Viên đá nhỏ mấy nghìn năm cô quạnh
Hồn tôi đâu trong dấu vết hoang sởng

GIẤC MƠ

Ta tìm em trong giấc chiêm bao
Nỗi buồn thu nhỏ hàng cây cao
Lửa cháy quanh trời ta vẫn lạnh
Bóng tối vũng đầy đôi mắt sâu

Yêu em dang cả ráng chiều thu
Em đốt tình yêu bằng hận thù
Cháy đỏ mùa đông ta vẫn lạnh
Giấc mơ không kín dãy song tù

ĐÔI MẮT NHỎ

Mắt em quán trọ của ngàn sao
Ngọt ngất hoang sơ ánh rượu đào
Pha loăng nằng tà dăng cát bụi
Âm lòng khách lữ bước lao đao

Mắt huyền thăm thăm mượt đêm nhung
Mưa hạt long lanh rọi nền hồng
Sửng lạnh đưa người xanh khói biển
Bình minh quán trọ nắng rủng rủng

G I A O H U Ớ N G B Ó N G T Ó I

Ta nhớ mãi ngày Đông tràn rượu ngọt
Ngày Hội mùa ma quỷ khóc chửi vối
Trửa phố thị nhạc buồn loang nắng nhạt
Chìm hủ vô đáy mắt đọng ngàn khơi

Khúc nhạc ấy đưa hồn lên máu đỏ
Bước luân hồi chen chúc cọng lau xanh
Xô đây mãi sóng vãng không bên đó
Trôi lenh dênh ma quỷ rắc tro tàn

Vấn khúc điệu tử ngàn xưa ám khói
Ép thời gian thành rượu máu trong xanh
Rượu không nhạt mà Thiên tài thêm cát bụi
Thì ân tình gây ngất cõi mong manh

Ôi tiết nhịp Thiên tài hay quỷ mị
Xô hồn ta lão đảo giữa tưởng cao
Trửa dài lắm ta luân hồi vô thủy
Đôi hình hài con mắt vấn đây sao

NGỤC TỐI

Lửa đã tắt từ buổi đầu sáng thế
Một kiếp người ray rứt bụi tro bay
Tôi ngồi mãi giữa tha ma mộ địa
Lạnh trắng tà lụa trắng trái rừng cây
Khuya rồn rồn gió vèo run bóng quỉ
Quỉ run run hôn mãi lóng xương gầy
Khóc nản nỉ sao hình hài chưa rã
Để hồn tan theo đóm lửa ma trời
Khi tâm tử vẫn chưa là gỗ mục
Lòng đất đen còn giọt máu xanh ngời

B À I C A

C Ô G Á I

T R Ủ Ỏ N G S Ỏ N

Nàng lớn lên giũa Quê hưởng đở' nát
 Tay mẹ gầy mà đất sống hoang khô
 Đàn em nhỏ áo chần không sưởi ấm
 Tuổi trắng tròn quanh má đọng sương thu

Những đêm lạnh đợi nàng hưởng khói nhạt
 Bóng cha già thăm thăm tận u linh
 Tuổi hai mươi đêm dài sương phủ
 Ngọn đèn tàn tay trắng phủ mông mênh

Suốt mùa đông nàng ngồi may áo cưới
 Đẹp duyên người mình vẫn phận rong rêu
 Màu hoa đỏ tay ai nâng cánh bướm
 Mà chân mình nghe cát bụi điu hiu

Vào buổi sớm sao mai mở khói hận
 Nghe quanh mình lang sói gọi bình minh
 Đàn trẻ nhỏ dắt nhau tìm xó chợ
 Tìm tưởng lai tìm rác rưởi mủ sinh

Tử~ nhữ~ng ngày Thái Bình dưỡng dẫy sóng
Quê hương mình khô quạnh máu thù chung
Nàng không mở buổi chiều phở áo lụa
Mở Trường sơn với vợ bóng anh hùng

Tử buổi ấy nghe tim mình rộn rã
Nàng yêu người dưng trọn khối tình chung
Không áo cưới mà âm thầm chinh phụ
Không chờ mong mà ước nguyện muôn trùng

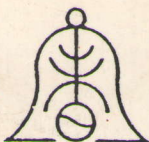
Rời tử đó tóc thề cao ước nguyện
Nên bàn chân mòn đá sỏi Trường sơn
Thân bé bỏng dập diu theo nước lũ
Suối rừng sâu ánh mắt vọng hoa nguồn

Trường sơn đi bóng từng quân ngạo nghệ
Phận sản bìm lầy lất với hoàng hôn
Quê hương ỏi mấy nghìn năm máu lệ
Đôi vai gầy dưng trọn cả mùa Xuân.

VÂN THỎ CHO EM

tháng 10 năm 1981

QUANG HƯƠNG

T ù N G T H ù

D Æ P H Á T H À N H :

BÁT NHẢ TÂM KINH *調御* H.T. Thích Trí Thủ
dịch giải & đối chiếu
các bản Phạn, Hán, Tây
Tạng, Mông Cổ, Tạng, v.v.

KINH THĂNG MAN Tuệ-Sỹ dịch giải

NGỤC TRUNG MI NGŨ *傳燈* Thơ Tuệ-Sỹ
tập thơ 6 năm từ cọng sản

S Á P P H Á T H À N H :

THIỆN UYÊN TẬP ANH Lê Mạnh Thát
biên khảo

TUỆ TRUNG THƯỢNG SỸ *Thập phương điện ngữ*
Phật-Điền Hạnh-Sỹ
NGŨ LỤC (Anh-Việt) dịch giải

LUẬN ĐẠI TRÍ ĐỘ (tập 3) Tuệ-Sỹ dịch
Tam thế truyền tạng

Liên lạc:

B.H. NGUYỄN

QUANG HƯƠNG TÙNG THỦ

PO BOX 2611

Pt Arthur, TX. 77643